

6924

۱۱۶
لال کوثر

www.kutab.ir

سرشناسه: مطهری، مرتضی، ۱۳۵۸-۱۳۹۸
عنوان و نام پدیدآور: آزادی بندگی: سیری در آثار شهید مرتضی مطهری (برای مخاطبان نوجوان)
مشخصات نشر: تهران: بینش مطهر، ۱۳۹۲
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۴۸-۱۱-۹
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
عنوان دیگر: سیری در آثار شهید مرتضی مطهری (برای مخاطبان نوجوان).
موضوع: انسان (اسلام)
شناسه افزوده: دبیرخانه طرح مطالعاتی بینش مطهر
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۲ ۱۳۷ م/۲ BP۲۲۶
رده‌بندی دیوئی: ۲۹۷/۴۶۶
شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۱۳۰۴۳

آزادی بندگی ویژه مخاطبان نوجوان

تألیف: سید محمد صالح هاشمی کلپایگانی

ویراستار و صفحه‌آرا: علیرضا مرادی

ناشر: بینش مطهر محل نشر: تهران

چاپ و صحافی: مرکز چاپ و نشر اسراء

چاپ اول: ۱۳۹۶ - شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

* لطفاً نظرات ارزشمند خود را به دبیرخانه بینش مطهر یا به آدرس

hashemi4693@gmail.com ارسال نمایید.

* جهت راه‌اندازی طرح و هماهنگی امور مربوطه با دبیرخانه تماس حاصل فرمایید.

تلفن: ۰۲۱-۲۲۳۳۸۰۴۹ و ۰۲۱-۲۲۶۷۶۵۳۸ و ۰۲۱-۲۲۶۷۶۵۳۸

آدرس: تهران، خیابان دکتر شریعتی، نرسیده به میدان قدس، خیابان رضایی، خیابان

جورابچی، کوچه عابدی، بن‌بست اطلسی، پلاک ۹۰، مؤسسه فرهنگی بینش مطهر.

آدرس سایت: www.bineshemotahar.ir

فهرست مطالب

۸	 مقدمه
۱۴	 سخن آغازین

فصل اول: در زندگی به دنبال چه هستیم؟

۲۲	 استاد مطهری رحمه الله و چشیدن لذت‌های معنوی در زندگی
۲۷	 چشیدن لذت یک لقمه زندگی
۲۸	 یک راست تا ورودی زندگی و خوشبختی
۳۰	 روحیه سالم در گرو داشتن یک زندگی هدفدار

فصل دوم: خدایم را عبادت می‌کنم

۳۵	 ۱. توجه به کیفیت عبادت و دعا
۳۵	 ۲. آراسته کردن خود برای نماز
۳۶	 ۳. بدون وضو وارد کلاس درس نمی‌شد
۳۶	 عبودیت راهی از بندگی تا خداوندگاری
۳۷	 مسلط شدن بر نفس
۳۷	 نماز مگر پلیس است که با باتومش جلو شما را بگیرد؟
۳۸	 مهار پرنده خیال
۳۹	 تعبیر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله از «دل»
۴۰	 حضور قلب امام سجاده علیه السلام در حال نماز
۴۱	 نماز، عمود خیمه دین
۴۲	 نماز می‌خوانم «قُرْبَةً إِلَى اللَّهِ» یعنی چه؟
۴۳	 سبک شمردن نماز
۴۵	 نماز اباعبدالله علیه السلام در صحرای کربلا
۴۶	 علامت روزه مقبول
۴۷	 «احیاء» گرفتن شب‌های قدر، یعنی چه؟
۴۹	 نمونه‌هایی از افراط در عبادت
۴۹	 ۱. داستان خواجه ربیع
۵۱	 ۲. نصیحت زاهد
۵۲	 ۳. داستان یک تازه‌مسلمان

۵۴	۴. علی (علیه السلام) و عاصم.....
۵۶	لزوم توجه به امور اجتماعی.....
۵۶	۱. عرق کار.....
۵۶	۲. کارگر و آفتاب.....
۵۷	افراط در توجه به مسائل اجتماعی.....
۵۸	روح اجتماعی مؤمن.....
۶۰	۱. امام صادق (علیه السلام) در خشکسالی مدینه.....
۶۱	۲. در ظله بنی ساعده.....
۶۲	علی (علیه السلام) نمونه کامل اسلام.....
۶۲	۱. وضوی علی (علیه السلام).....
۶۴	۲. عبادت علی (علیه السلام).....
۶۴	۳. توصیف علی (علیه السلام) از زبان پدر سه شهید.....
۶۵	۴. زندگی اجتماعی علی (علیه السلام).....
۶۶	دعا، راهی از دل به خدا.....
۶۶	داستان شناساندن خدا از راه دل.....

فصل سوم: خدا توبه کار را دوست دارد

۷۰	توبه، پیروزی قوای عالی بر قوای دانی.....
۷۰	داستان نامه‌ای به ابوذر.....
۷۱	داستان مرحوم حاج میرزا علی آقا شیرازی (رحمه الله).....
۷۳	زمان توبه.....
۷۵	انسان، میوه درخت طبیعت.....
۷۶	پیامبر (صلی الله علیه و آله) در خانه ام سلمه.....
۷۷	داستان خار کن و بوته خار.....
۷۸	شب عاشورا، شب توبه.....
۷۹	نمونه‌های توبه حقیقی.....
۷۹	۱. داستان فضیل بن عیاض.....
۸۱	۲. توبه بشر حافی.....
۸۲	۳. توبه ابولبابه.....

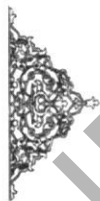
۴. توبه زهیر بن القین ۸۴
۵. حرّ بن یزید ریاحی، تائب صحرای کربلا ۸۶

فصل چهارم: اگر تقوا داشته باشیم

- تقوا و خودنگهداری در زندگی استاد مطهری رحمۃ اللہ علیہ ۹۰
- تقوا و آزادی ۹۰
- تقوا و روشن بینی ۹۱
- تقوا و بهداشت ۹۲
- تقوا، محدودیت یا مصونیت ۹۲
- هم تقوا نگهدار ما و هم ما نگهدار تقوا ۹۳
- داستان حضرت یوسف علیه السلام ۹۴

فصل پنجم: روحی بزرگوار می خواهیم

- بزرگواری روح در زندگی استاد مطهری رحمۃ اللہ علیہ ۹۸
- بزرگی و بزرگواری روح ۹۸
- چگونه در میان دوستان خود محبوبیت کسب کنیم؟ ۹۹
- تظاهر به بزرگواری ۱۰۰
- بزرگواری مرد ناشناس ۱۰۳
- بزرگی روح و دوری از تکلف در زندگی ۱۰۴
- قافله‌ای که به حج می‌رفت ۱۰۵
- همت بزرگ در راه دانش ۱۰۷
- همت بلند در مسیر جاه‌طلبی و مقام ۱۰۸
- روح بزرگ، تن را به زحمت می‌اندازد ۱۰۸
- بزرگواری روح ۱۱۰
- فرق بین بزرگی و بزرگواری ۱۱۱
- امام حسین علیه السلام نمونه یک انسان بزرگوار ۱۱۱
- سخن آخر ۱۱۳

بسم الله الرحمن الرحيم

پس از حمد و سپاس خدای تعالی، سلام و درود خویش را به روان پاک استاد شهید مرتضی مطهری رحمه الله نثار می‌داریم که با شعاع فروزان خود، مردگان را حیات بخشید و به ظلمت‌ها نور افشاند. معلم شهیدی که پس از گذشت چند دهه از شهادتش، آثار و ماثور باقیمانده از آن فقید سعید همچنان از طراوت و سرزندگی خاصی برخوردار بوده، جوابگوی بسیاری از مسائل و نیازهای فکری جامعه می‌باشد. از این رو ولی معظم فقیه آثار ایشان را به عنوان مبنای فکری نظام جمهوری اسلامی معرفی نموده است.

با توجه به تجربه مستمر طرح مطالعاتی آثار شهید مطهری (بینش مطهر) و بازخورد نظرات مربیان و فعالان حوزه تعلیم و تربیت، لزوم تدوین و گردآوری منابعی متناسب با گروه سنی نوجوان مشهود می‌باشد؛ زیرا طی سالیان گذشته این سوال مکرر توسط مربیان سطوح مختلف مطرح می‌شد که برای برگزاری دوره سیر مطالعاتی هدفمند آثار شهید مطهری رحمه الله ویژه گروه سنی نوجوان، بر اساس چه متن، چگونه و به چه ترتیبی باید عمل نمود؟

در پاسخ به این درخواست دبیرخانه بینش مطهر بر اساس سیر مطالعاتی آسان به مشکل، اقدام به تدوین متن آثار شهید مطهری رحمه الله منطبق با سیر مطالعاتی کتاب‌های تدوین شده بینش مطهر مختص مخاطبین نوجوان،

نموده است که اثر پیش‌رو یکی از آنهاست که تقدیم نوجوانان اندیشه‌جو می‌گردد.

ویژگی‌های کتاب آزادی‌بندی:

۱. موضوع کتاب، آزادی‌بندی [برای مخاطبین نوجوان] می‌باشد، که کلیات و مبانی آن در کتاب «آزادی‌بندی» به تفصیل مطرح شده است.
۲. از آنجایی که تعلیم مفاهیم و آموزه‌های دینی به مخاطبین نوجوان و برنامه تربیتی ایشان متناسب با مفاهیم مزبور، نیازمند ارائه متنی ساده و روان است، قالب «داستان»، یکی از متناسب‌ترین شیوه‌ها به نظر می‌رسد. البته اکنون کتاب‌های داستان متعددی با محتوای معارف اسلامی موجود است، اما تفاوت عمده اینگونه کتاب‌ها با کتاب حاضر آن است که در این مجموعه بناست نظام فکری نوجوان بر مبنای سیر مطالعاتی آثار شهید مطهری رحمته‌الله پایه‌گذاری شود تا در مراحل بعد که ان‌شاءالله اندیشه جویان نوجوان، قدم در عرصه فراگیری دوره‌های سیر مطالعاتی بینش مطهر برای بزرگسالان نهادند، با ذهنی آماده و کسب زمینه فکری لازم بتوانند خود به عنوان مرییان جوان، خلاق و با انگیزه، برای گروه‌های سنی پایین قدم در عرصه تعلیم آثار شهید مطهری رحمته‌الله گذارند که به تلاش و همت این عزیزان چشم امید بسیار وجود دارد، چرا که به حق آینده‌سازان کشور اسلامی ما همین نوجوانان و جوانان امروز هستند.
۳. کتاب حاضر مجموعه‌ای از داستان‌ها، امثال و حکمی است که استاد شهید مرتضی مطهری رحمته‌الله در مجموعه آثار خود در رابطه با موضوع آزادی‌بندی بیان نموده‌اند.
۴. علاوه بر داستان‌ها، در صفحات معدودی نیز توضیحات پایه و یا تعاریف، به زبانی ساده و روان ارائه گردیده است که البته تفصیل آنها به مرحله بعد و سپری نمودن سیر مطالعاتی آثار موکول می‌شود.

۵. در آموزش نوجوان و برنامه تربیتی بینش مطهر ویژه نوجوانان نقش و جایگاه مربی نسبت به مربیان دیگر آثار قدری متفاوت می باشد. این انتظار وجود دارد که مربی این کتاب، لاقلاً با تسلط کامل نسبت به کتاب‌های مرحله اول از سطح یک بزرگسالان شامل کتاب‌های بینش مطهر، آزادی انسان و آزادی بندگی، هدف زندگی و خدا در زندگی انسان و همچنین مطالعه درسنامه‌های ارائه شده با اهتمام در امر آموزش و برگزاری دوره، بتواند با به کارگیری قوه خلاقیت و ابتکار خویش، نهایت اهتمام را در ارائه و آموزش مطلوب مطالب برای اندیشه جویان نوجوان انجام دهد. در این راستا طراحی برنامه‌های گروهی متنوع اعم از اجرای نمایش یا برگزاری مسابقه و غیره که در درسنامه توضیح داده می شود، توصیه می شود که البته قطعاً مستلزم صرف وقت، خلاقیت و دقت زیاد می باشد.

۶. مباحث این کتاب در پنج فصل تنظیم شده است:

فصل اول: در زندگی به دنبال چه هستیم؟

با توجه به اهمیت مبحث «هدف زندگی» و آثار عملی آن در زندگی، در قسمت‌های ذیل برخی از ثمرات عملی این بحث مورد توجه قرار گرفته است:

- برخورداری از احساس رضایت‌مندی و خشنودی در مبحث «چشیدن لذت یک لقمه زندگی»

- زندگی کردن به معنای واقعی و رسیدن به احساس خوشبختی در مبحث «یک راست تا ورودی زندگی و خوشبختی»
- برخورداری از جسم و روح سالم در مبحث «روحیه سالم در گرو داشتن یک زندگی هدف‌دار»

فصل دوم: خدایم را عبادت می‌کنم

- در این فصل کلیاتی پیرامون عبادت و دعا ارائه شده است که از جمله می‌توان به «روح عبادت، یاد خدا»، «عبودیت، راهی از بندگی تا خداوندگاری

و صاحب‌اختیاری»، «مسلط‌شدن بر نفس»، «نماز مگر پلیس است که با باتومش جلو شما را بگیرد؟»، «تسلط بر پرنده خیال» و «تعبیر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله از دل» اشاره نمود.

- باز در این فصل با توجه به جایگاه برجسته «نماز» در میان عبادات، داستان‌هایی در مورد الگوهای عملی موجود در ارتباط با نماز آورده شده است: «حضور قلب امام سجاد علیه السلام در حال نماز»، «نماز، عمود خیمهٔ دین»، «لحظات احتضار امام صادق علیه السلام و توصیه به نماز»، «نماز می‌خوانم «قُرْبَةً إِلَى اللَّهِ» یعنی چه؟»، «سبک‌شمردن نماز» و «نماز اباعبدالله علیه السلام در صحرای کربلا».

- همچنین بحث مختصری راجع به «علامت روزه مقبول» و «احیاء گرفتن شب‌های قدر» مطرح شده است.

- با توجه به اینکه در تعالیم اسلامی همواره توصیه شده است که افراد مسلمان و متدین میان احکام و عبادات فردی و احکام و مسایل اجتماعی، اعتدال و میانه‌روی در پیش بگیرند و از افراط و تفریط پرهیز نمایند، در این مبحث داستان‌هایی در مورد برخی نمونه‌های عملی در زمینه افراط در عبادات آورده شده است. که عبارتند از: «داستان خواجه ربیع»، «نصیحت زاهد»، «داستان یک تازه مسلمان» و «علی علیه السلام و عاصم».

- مبحث دیگری که در این فصل بدان پرداخته شده برخی داستان‌ها و الگوهای عملی موجود در سیره و زندگی حضرت رسول صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام در زمینه توجه به امور اجتماعی و روح اجتماعی مؤمن است که عناوین آنها عبارت‌اند از: «عرق کار»، «کارگر و آفتاب»، «امام صادق علیه السلام در خشکسالی مدینه»، «جمع هیزم از صحرا» و «در ظلّه بنی‌ساعده».

- علی علیه السلام الگوی عملی و نمونه کامل اسلام در ابعاد فردی و اجتماعی است. در این ارتباط داستان‌ها و روایت‌هایی از ابعاد مختلف زندگی پر فروغ و نورانی ایشان آورده شده است.

فصل سوم: خدا توبه کار را دوست دارد

در این فصل کلیاتی پیرامون ماهیت و شرایط تحقق توبه آورده شده است که از جمله می‌توان به «توبه، پیروزی قوای عالی بر قوای دانی در مملکت وجود انسان»، «زمان توبه» و «انسان، میوه درخت طبیعت» اشاره نمود.

- در این فصل ضمناً داستان‌هایی که حاکی از اهمیت توبه و دایمی بودن آن در سیره معصومین علیهم‌السلام و بزرگان دین می‌باشد، آورده شده است که عبارت‌اند از: داستان‌های «مبارزه بزرگ»، «پیامبر در خانه ام‌سلمه»، «نامه‌ای به ابوذر»، «داستان مرحوم حاج میرزا علی‌آقا شیرازی رحمته‌الله» و «داستان خارکن و بوته خار».

- سعی شده است مروری کوتاه بر شرح حال افرادی که موفق به انجام توبه حقیقی شده‌اند، داشته باشیم. داستان زندگی افرادی نظیر «فضیل بن عیاض»، «بشر حافی»، «ابولبابه»، «زهیر بن القین» و «حرّ بن یزید ریاحی» در این زمینه آورده شده است.

فصل چهارم: اگر تقوا داشته باشیم

در این فصل کلیاتی پیرامون تقوا و آثار آن از جمله «تقوا و آزادی»، «تقوا و روشن‌بینی» و «تقوا و بهداشت» آورده شده است.

- داستان «حضرت یوسف علیه‌السلام» به عنوان یکی از مهم‌ترین داستان‌ها در ارتباط با موضوع تقوا می‌باشد که در این فصل به آن پرداخته شده است.

فصل پنجم: روحی بزرگوار می‌خواهم

- در این فصل کلیاتی پیرامون «بزرگی و بزرگواری روح» آورده شده است که عبارت‌اند از:

- داستان‌هایی در خصوص رفتار و منش برخی از انسان‌های بزرگوار که، از جمله می‌توان به داستان‌های «بزرگواری مرد ناشناس»، «قافله‌ای که به حج می‌رفت» و «بزرگی روح مستمند و کوچکی روح ثروتمند» اشاره نمود.

- همچنین توصیه‌هایی از حضرت رسول ﷺ در خصوص پرورش روح بزرگواری در خود آورده شده است که عبارت‌اند از: «چگونه در میان دوستان خود محبوبیت کسب کنیم؟» و «بزرگی روح و دوری از زندگی متکلفانه».

- داستان‌هایی از زندگی برخی از انسان‌های بزرگ در عرصه‌های علمی و با قدرت و جاه‌طلبی تحت عناوین «همت بزرگ در راه دانش» و «روح بزرگ، تن را به زحمت می‌اندازد» آورده شده است.

- این فصل با بحث «امام حسین (علیه السلام) نمونه یک انسان بزرگوار» خاتمه یافته است.

۷- برای راهنمای مربی در نظر است درسنامه این کتاب غیر از درسنامه کتاب آزادی‌بندی که مختص مربیان بزرگسال است نیز تهیه شود. همچنین در ادامه ان شاء الله به همین منوال دیگر کتاب‌های استاد ویژه نوجوانان، براساس چینش سیر مطالعاتی دبیرخانه بینش مطهر تنظیم می‌گردد، لذا از همه صاحب‌نظران و مربیان گرامی خصوصا آن دسته از برادران و خواهرانی که از تجربه کار با نوجوانان برخوردار هستند، تقاضا می‌شود جهت ارتقاء آموزش و تهیه محتوا برای نوجوانان نظرها و ایده‌های خود را چه در زمینه کتاب حاضر و چه در حیطه تهیه درسنامه، به دبیرخانه بینش مطهر ارائه فرمایند.

در پایان لازم است از تلاش‌های مخلصانه و مجدانه خانم‌ها هاله حسینی اکبرنژاد و حوریه حسینی اکبرنژاد که مسئولیت انجام این برنامه ارزشمند را برعهده گرفته‌اند کمال تشکر و قدردانی به عمل آید.

و من الله التوفیق

دبیرخانه بینش مطهر

سید محمد صالح هاشمی گلپایگانی